

REFERAT Sundhedsudvalget 2022-2025 d. 07-10-2025

Mødedato Tirsdag d. 07. oktober 2025 kl. 13:00

Mødested Teams møde

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Ny vision for en nikotinfri fremtid i Odense.....	4
D-sag: Aktuelle sager.....	7

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

00.22.00-A00-4-24

Sagsresumé

Godkendelse af dagsorden til Sundhedsudvalgets møde den 7. oktober 2025.

Beslutning

Sundhedsudvalget godkender dagsordenen.

Punkt 2: Ny vision for en nikotinfri fremtid i Odense

29.00.00-A00-20-24

Sagsresumé

Odense Byråd vedtog i 2017 en ambitiøs vision om et røgfrit Odense i 2030 med målsætningen, at ingen børn og unge under 18 år skulle ryge i 2025. Siden visionen om et røgfrit Odense blev formuleret i 2017, har markedet for nikotinprodukter ændret sig markant. Der er sket betydelige forskydninger i både udbud og anvendelse, især med fremkomsten og den stigende brug af nye nikotinformer som e- cigaretter, vapes og nikotinposer - særligt blandt unge.

Denne udvikling har skabt behov for en opdateret og tidssvarende vision, der afspejler de aktuelle udfordringer og tendenser.

Sundhedsudvalget besluttede den 12. august 2025, at en ny vision for forebyggelse af rygning og nikotinfbrug skal vedtages i denne byrådsperiode.

Med denne sag skal byrådet den 7. oktober godkende visionspapiret, som indeholder en rammesætning for visionen og den videre proces for udarbejdelse af handleplan. Visionspapiret skal dermed fungere som et samlet kommunikationspapir om selve visionen: "Fremtidens Odense er røg- og nikotinfri".

Hhv. den 23. og 24. september drøftede Sundhedsudvalget, Beskæftigelses- og Socialudvalget, Børn- og Ungeudvalget, Ældre- og Handicapudvalget samt By- og Kulturudvalget udkastet til visionspapiret. Visionspapiret er også drøftet og godkendt i Chefforum for Sundhedsområdet, der fungerer som styregruppe for arbejdet på tværs af forvaltningerne.

Effekt

En ny vision for en nikotinfri fremtid i Odense har til formål at øge odenseanernes sundhed via forebyggende og sundhedsfremmende indsatser og initiativer, der bidrager positivt til Odensemålet om "Et sundere Odense".

Indstilling

Sundhedsforvaltningen, Beskæftigelses- og Socialforvaltningen, Børn- og Ungeforvaltningen, Ældre- og Handicapforvaltningen samt By- og Kulturforvaltningen indstiller til respektive udvalg, at byrådet godkender visionspapiret for forebyggelse af rygning og nikotinfbrug i Odense Kommune.

Beslutning

Sundhedsudvalget anbefaler indstillingen.

Sagsfremstilling

Odense Byråd vedtog i 2017 visionen om et røgfrit Odense i 2030 med den første røgfrie generation i 2025. Visionen omfatter alle borgere i Odense Kommune, men har et særligt fokus på forebyggelse af rygning blandt børn og unge - med målsætningen, at ingen under 18 år skulle ryge i 2025. Den seneste Sundhedsprofilundersøgelse, forelagt udvalget den 11. marts 2025, viser, at der er færre unge, der starter med at ryge sammenlignet med tidligere år. Dog har markedet for nikotinprodukter ændret sig siden visionen blev formuleret i 2017, og udbuddet af nikotinprodukter er steget markant.

Produkter som puff bars, snus og nikotinposer appellerer særligt til unge gennem smagsstoffer, farverigt design og øget social accept. Ulovligt salg via sociale medier har gjort produkterne nemt tilgængelige og målrettet børn og unge, hvilket skaber nye og komplekse udfordringer.

Nikotineksponering blandt unge er bekymrende, da deres hjerner er særligt sårbare over for de skadelige virkninger, hvilket kan påvirke kognitiv udvikling, indlæringsevne og psykisk helbred. Evidens viser, at brug af e-cigaretter øger risikoen for helbredsskader, herunder nikotinforgiftning, neurologiske krampeanfald, forbrændinger og lungeskader. Desuden er der øget sandsynlighed for, at forbrug af e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter fører til konventionel rygning og brug af andre rusmidler. Der er ingen evidens for, at e-cigaretter eller røgfrie nikotinprodukter er effektive hjælpemidler til rygestop. Tværtimod kan disse produkter øge den generelle eksponering for nikotin og fastholde brugere i afhængighed.

I september 2025 har Kræftens Bekæmpelse sammen med en række andre organisationer fremsat en fælles appel til Folketinget om et endeligt opgør med tobak og nikotin. Appellen udtrykker en ambition om, at Danmark skal være helt fri for tobak og nikotin som forbrugerprodukter senest i 2035. Appellen afspejler en stigende samfundsmæssig opmærksomhed på nikotinens skadevirkninger, hvor også kommercielle aktører fra detailbranchen, har engageret sig i indsatsen. En ny vision i Odense Kommune, der afspejler den fælles ambition om et tobaks- og nikotinfrit Danmark, vil kunne positionere Odense som foregangskommune, der tager ansvar og går foran med forebyggende indsatser.

Ny vision

På baggrund af ovenstående er der udarbejdet et udkast til en ny vision, som skal danne grundlag for en samlet og helhedsorienteret indsats.

Visionen lyder: *Fremtidens Odense er røg- og nikotinfri.*

Visionen er forankret i ambitionen om at skabe sunde rammer for børn og unge og bygger videre på politikken Flere sunde leveår, hvor målet er, at odenseanerne i 2035 skal have flere sunde leveår end landsgennemsnittet. Rygning og nikotinforbrug er blandt de største barrierer for at nå dette mål - og derfor et centralt indsatsområde.

I tråd med dette fokus har Ekspertrådet for Forebyggelse og Sundhedsfremme, som kom med deres anbefalinger i maj 2025 peget på nikotin som et af de væsentligste indsatsområder for kommunen. Rådet har understreget betydningen af strukturel forebyggelse og tidlig indsats - særligt i forhold til børn og unge - og har bidraget til at kvalificere arbejdet med en ny vision.

Visionen er ikke alene et sundhedspolitisk mål, men en bred samfundsambition, der handler om at ændre normer og skabe nye fællesskaber, hvor nikotin ikke forbindes med ungdomskultur, identitet eller sociale relationer. Det handler om at gøre det sunde valg til det lette valg - og om at tage ansvar for næste generation.

Visionspapiret har været drøftet og er godkendt i Chefforum for Sundhed, der fungerer som styregruppe for arbejdet på tværs af forvaltningerne. Udkastet til visionspapiret er vedlagt sagen som bilag til drøftelse.

Sundhedsudvalget har afsat midler over flere år til en ny vision og handleplan med midler fra Sundhedspuljen. Sundhedsudvalget godkendte den 17. juni 2025 således udmøntningen af midler fra Sundhedspuljen på hhv. 0,3 mio. kr. i 2025 til arbejdet med en ny vision og handleplan og, at der i 2026 og 2027 afsættes 1,2 mio. kr. årligt svarende til 2 årsværk, der skal arbejde med en ny vision og indsatser på området.

Næste skridt

Det videre arbejde bygger på erkendelsen af, at en bred og grundig inddragelse af både målgrupper og relevante aktører er afgørende for at skabe ejerskab og sikre en solid forankring af visionen. Særligt bliver dialogen med børn og unge central for at afdække, hvordan kommunen bedst kan understøtte dem i at vælge et liv uden nikotin i alle dets former fra starten. Chefforum for Sundhedsområdet, der fungerer som styregruppe for projektet, har understreget vigtigheden af en involverende proces, hvor fagpersoner, civilsamfund og politikere bidrager aktivt til udviklingen.

På den baggrund igangsættes i efteråret 2025 en bred inddragelsesproces, som skal kvalificere den kommende handleplan. Visionen er her tænkt som en fælles retning for Odense Kommunes fremtidige arbejde med forebyggelse af rygning og nikotinforbrug - ikke som en færdig løsning med fastlagte mål og tidshorisonter - og den skal danne grundlag for en konkret, forpligtende handleplan med politiske ambitioner og målbare pejlemærker. Det er i handleplanen, at det politiske råderum bringes i spil, og hvor der bliver mulighed for at prioritere indsatser, fastsætte tempo og formulere konkrete mål for fremdrift og effekt. Som led i processen etableres i 2026 et særskilt politisk spor med inddragelse af fagudvalg og byrådet, hvor de strategiske og operationelle rammer for implementeringen drøftes og besluttet.

Der vil blive forelagt en sag med forslag til den kommende proces for færdiggørelse og vedtagelse af handleplanen for det kommende Sundheds-, Omsorgs- og Forebyggelsesudvalget 1. halvår 2026.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune.

Bilag

Punkt 3: D-sag: Aktuelle sager

00.22.00-A00-4-24

Beslutning

Orientering givet.